

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра економіки та підприємництва
Економіко-правовий факультет

Силабус курсу
"Управління ризиками підприємства"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 1
Семестр, Рік	III/ 2
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Андрущенко Олеся Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент економіки та підприємництва економіко-правового факультету
Контактний телефон	0482687693
E-mail:	geoturism@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: 1 год., вівторок, 14.00-15.00 Онлайн-консультації: ZOOM – четвер 15.00-15.30 (запрошення надсилається в групу Telegram)

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: geoturism@onu.edu.ua

телефон: 0482687693

аудиторія: за розкладом

соціальні мережі: Telegram (за вказаним номером телефону)

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни є закономірності і тенденції антикризового управління та управління ризиками на мікрорівні та закономірності їх розвитку.

Метою вивчення дисципліни «Управління ризиками підприємства» є формування системи теоретичних знань, умінь та практичних навичок про існуючі ризики підприємств в сучасних умовах господарювання, їх аналіз, оцінювання і управління ними в динамічному середовищі за для забезпечення конкурентоспроможності підприємств в умовах трансформаційних змін.

Пререквізити курсу: ефективність засвоєння змісту дисципліни "Управління ризиками підприємства" значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: "Регіональна економіка з основами регіональної політики", «Менеджмент в туризмі», «Економіка та бізнес-планування туризму та готельно-ресторанного бізнесу».

Основними завданнями вивчення дисципліни є: - засвоєння основних положень щодо управління ризиками підприємства; - вивчення інструментарію виявлення й врахування ризиків підприємства; - оволодіння навичками самостійно здійснювати аналіз, ідентифікацію та оцінювання ризиків; - набуття практичних навичок для вирішення конкретних ризикових ситуацій.

Очікувані результати. Здобувач повинен знати:

- поняття "ризик" і "невизначеність", ознаки та функції ризиків;
- джерела ризиків підприємства;
- класифікацію ризиків за ключовими ознаками;
- основні методи виявлення ризику;
- сутність основних категорій ризиків підприємства;
- методичні підходи щодо аналізу та оцінювання ризиків підприємства;
- загальні поняття управління ризиком, мета та функції;

- засади управління ризиками підприємства;

ВМІТИ:

- застосовувати одержані знання на практиці;
- обґрунтувати об'єктивну необхідність та особливості пізнання ризиків підприємства;
- здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінку ризику;
- аналізувати ефективність методів управління ризиком;
- оцінювати ризики господарської діяльності підприємства;
- розробляти та обґрунтовувати ефективні рішення на альтернативній основі;
- напрацьовувати рекомендації для забезпечення ефективної діяльності підприємства в ризикових умовах;
- орієнтуватись в ризикових ситуаціях, пов'язаних з різними видами підприємницької діяльності;
- розпізнавати ризик та давати йому якісну та кількісну оцінку;

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (18 год.) та практичних занять (12 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: лекції, презентації, спільні розробки, практично-орієнтоване навчання, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, обговорення складних дискусійних питань і проблем, аналіз і діагностика ситуації тощо).

Перелік тем (загальні блоки)

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ЗМІСТ І ВИДИ РИЗИКУ

Сутність і зміст ризику. Класифікаційна система ризиків. Групи, категорії, види, підвиди і різновиди ризиків.

ТЕМА 2. РИЗИК В ІНВЕСТУВАННІ КАПІТАЛУ

Ризик – обов'язковий елемент будь-якої економіки. Венчурний капітал.

ТЕМА 3. СУТЬ І ЗМІСТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Підприємницький ризик. Втрати в підприємстві. Способи, засоби оцінки ступеню ризику.

ТЕМА 4. ОЦІНКА ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Критерії кількісної оцінки ризику. Методи оцінки підприємницького ризику. Об'єктивний і суб'єктивний методи визначення імовірності небажаних подій.

ТЕМА 5. СИСТЕМА КЕРУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМ РИЗИКОМ

Сутність ризик – менеджменту. Організація ризик – менеджменту. Стратегія ризик – менеджменту. Прийоми ризик – менеджменту.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ – ОСНОВНИЙ ПРИЙОМ РИЗИК – МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність і види страхування. Організаційна структура страхування. Системи страхової відповідальності і їх застосування. Актуарні розрахунки. Їх сутність і задачі. Особисте і майнове страхування. Страхування відповідальності. Перестраховування.

ТЕМА 7. АНАЛІЗ РИЗИКУ

Рівняння беззбитковості: $\text{Виторг} = \text{Витрати}$ й основні параметри моделі беззбитковості. Марж безпеки або запас фінансової міцності підприємства. Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять.

ТЕМА 8. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Передумови підвищеної ризикованості в зовнішньоекономічній діяльності. Основні фактори ризику при здійсненні ЗЕД. Види ризиків у сфері ЗЕД та їхні кваліфікаційні ознаки. Сутність та зміст процесу управління ризиками в ЗЕД. Формування обґрунтованої стратегії

управління ризиками в ЗЕД. Вибір методів управління ризиками відповідно до сформованих стратегій.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР

Сутність та значення використання міжнародних стандартів в управлінні ризиками у ЗЕД. Стандарти ISO 31000, COSO II, ISO 27005, BASEL II. Глобальні ризики міжнародної економічної діяльності.

Рекомендовані літературні джерела:

1. Балджи М. Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навч. пос. Харків : Промарт, 2015. 300 с.
2. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 208 с.
3. Європейський Центр Розвитку наукових досліджень в економіці і статистиці. URL : <http://ecares.ulb.ac.be/>.
4. Журман С., Шишкіна О. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2018. № 3 (15). С. 155-163.
5. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 224 с.
6. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 224 с.
7. Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Генералов О.В. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 312 с.
8. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХП», 2015. 220 с.

Додаткові джерела:

1. Дергачова В. В., Рудніцька Ю. В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності. Економічна думка. 2020. URL : 10.32702/2306-6806.2020.12.15
2. Кравченко М. О., Бояринов К. О., Копішинська К. О. Управління ризиками : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с. Косович Б., Дмитрук В. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Науково-практичний журнал. Економіка та держава № 5. 2020. (DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5). С.88-92.
3. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. Випуск 56. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028>. С. 308-314.
4. Світова економіка = World economics : навч. посіб. / [В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В. М. Фомішиної]. - Укр.-англомов. вид. Одеса : Олді плюс, 2021. 611 с.
5. Шклярук С. Г. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 494 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
- Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну (2-й семестр), якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
8	9	9	9	9	9	9	9	9	20	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.